Informace MŠMT k některým ustanovením vyhlášky č. 107/2005 Sb., o školním stravování, ve znění novely č. 310/2025 Sb.

Informace ke konzumaci vlastního jídla

Ustanovení § 4 odst. 10 vyhlášky č. 107/2005 Sb., o školním stravování, ve znění novely č. 310/2025 Sb. (dále jen „vyhláška“), zní:

„(10) Zařízení školního stravování umožní dítěti, žákovi nebo studentovi, kterým právnická osoba vykonávající činnost školy zajišťuje školní stravování, konzumaci vlastního jídla časově a prostorově společně se školním stravováním. Dítěti nebo žákovi dále poskytne zařízení školního stravování nezbytnou pomoc při konzumaci vlastního jídla a v souvislosti s ní, pokud tuto pomoc potřebuje.“

Působnost ustanovení

Ustanovení se nevztahuje na všechny provozovatele stravovacích služeb podle § 2 odst. 1 vyhlášky, ale vztahuje se pouze na zařízení školního stravování podle § 2 odst. 1 písm. a) vyhlášky, tzn. zařízení zapsaná do rejstříku škol a školských zařízení. Netýká se jiných osob poskytujících stravovací služby (§ 2 odst. 1 písm. a) vyhlášky). Umožnit konzumaci vlastní stravy je vyhláškou uloženo pouze zařízením školního stravování.

Konzumace vlastní stravy nemusí být umožněna všem osobám, které se stravují v daném zařízení, ale pouze těm dětem, žákům nebo studentům, jimž je jinak zajišťováno školní stravování podle § 122 školského zákona. Jedná se tedy o všechny děti, nebo žáky mateřských a základních škol v jejich školní jídelně, respektive v zařízení školního stravování, které je pro ně určené. V případě žáků středních škol po ukončení povinné školní docházky a studentů vyšších odborných škol musí být konzumace vlastní stravy umožněna jen, pokud je jim obecně poskytováno školní stravování.

Vlastním jídlem se rozumí takové jídlo, které nebylo zajištěno zařízením školního stravování; dítě, žák nebo student si ho přinesl sám. Za obsah a kvalitu tohoto jídla zařízení školního stravování žádným způsobem neodpovídá; podobně jako neodpovídá škola nebo zařízení školního stravování za vlastní svačinu apod.

Konzumace vlastního jídla musí být umožněna souběžně (časově i prostorově) s konzumací jídla zajišťovaného zařízením školního stravování pro ostatní strávníky. Děti, žáci nebo studenti s vlastní stravou tedy konzumují vlastní jídlo společně s ostatními strávníky, kteří odebírají jídlo zajišťované zařízením školního stravování. Vyloučena není ani kombinace vlastního jídla a odebraného jídla, tedy že strávník odebere stravu zajištěnou zařízením školního stravování a současně si donese vlastní stravu.

Ustanovení dává povinnost zařízení školního stravování poskytnout nezbytnou pomoc při konzumaci vlastního jídla a v souvislosti s ní, pokud je tato pomoc potřebná. Poskytnutí pomoci se týká pouze dětí a žáků. Jedná se tedy o dítě v mateřské škole, přípravné třídě, přípravném stupni základní školy speciální, žáka základní školy, žáka střední školy a konzervatoře. Netýká se studenta vyšší odborné školy.

Nezbytnost a potřebnost pomoci

Nezbytnost pomoci je třeba posuzovat jednak objektivně, a dále částečně i ve vztahu ke konkrétnímu žákovi. Vztahuje se k účelu, kterým je, aby se žák najedl. Tato nezbytnost by se mohla týkat např. otevření nádoby u dítěte v mateřské škole, pokud si ji nedokáže samo otevřít.

Zařízení školní stravování má obecně zejména umožnit využití prostor pro konzumaci vlastní stravy. Poskytnutí jakékoliv pomoci je tedy nutné vykládat úzce. Povinnost pomoci směřuje pouze k tomu, aby si mohlo dítě nebo žák vlastní stravu reálně sníst. Zpravidla se tedy pomoc bude týkat malých dětí v mateřské škole v podobném rozsahu, jako je poskytována ostatním dětem, aby se najedli.

Nezbytná pomoc tedy nezahrnuje například umývání nádoby nebo likvidaci zbytků vlastní stravy.

Nezbytná pomoc se neposkytuje v každé situaci a všem dětem a žákům, ale jen v případě, že dítě nebo žák pomoc potřebuje.

Převzetí stravy zařízením školního stravování

Nezbytná pomoc nezahrnuje ohřev jídla ani jeho převzetí a uchování v lednici. Zařízení školního stravování může jídlo převzít, uchovat ho v lednici a následně ohřát, ale není povinno tak učinit.

Odpovědi na některé otázky spojené s konzumací vlastního jídla

Musí být žák, který si donáší vlastní jídlo, zapsaný strávník?

Zápis „strávníků“ není právními předpisy výslovně upraven. Z právní úpravy však celkově plyne, že je nutné v každém okamžiku přesně vědět, kdo je účastníkem poskytovaných veřejných služeb v podobě hmotného zabezpečení, resp. školního stravování. Z hlediska hmotného práva je to důležité například kvůli otázce odpovědností školského zařízení vůči dětem, žákům a studentům ve školském zařízení podle § 391 odst. 2 zákoníku práce. Proto je nutná evidence dětí, žáků a studentů.

Kdo je osobou potenciálně podléhající režimu „účastníka“ školního stravování, plyne z § 122 odst. 2 školského zákona. Konkrétní způsob evidenci je pak ponechán na místních podmínkách a zpravidla na vnitřním řádu daného zařízení školního stravování.

Jde o doplňkovou činnost?

Nejde o doplňkovou činnost. I umožnění konzumace vlastní stravy a případné poskytnutí pomoci je součástí hlavní činnosti (stejně jako poskytování dietní stravy). Není nutné a ani není podmínkou změna zřizovací listiny. Podle § 121 odst. 2 školského zákona se má vyhláškou stanovit mj. „podrobnější podmínky provozu zařízení školního stravování a rozsahu poskytovaných služeb“ a může jít i o jiné služby než jen pouze o školní stravování (již dnes jde např. o poskytování dietní stravy). Tím se rozšiřuje okruh hlavní činnosti.

Odpověď na dotaz k novým finančním limitům a aplikaci dosavadního spotřebního koše

Pokud se bude vařit podle požadavků dosavadního spotřebního koše, kde jsou děti zařazení do kategorie 3-6 let, budou školní jídelny nově účtovat dle věku 2-3 roky a 4-6 let?

Jak výslovně vyplývá z přechodného ustanovení, od 1. 9. 2025 se postupuje podle přílohy č. 2 v novém znění. Nelze již vůbec postupovat podle přílohy č. 2 ve starém znění. Tzn., že od 1. 9. 2025 je finanční limit pro strávníky ve věku 2-3 roky 15-32 Kč u oběda bez ohledu na to, podle jakého spotřebního koše se postupuje. Právně nic nebrání tomu, aby finanční limit byl stejný pro všechny děti od 2 až do 6 let tak, aby se cena oběda vešla do finančního limitu obou věkových kategorií (např. u oběda v rozmezí 17-32 Kč).

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 28. 8. 2025